

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZEGYESÜLET HIVATALOS LAPJA

Felelős szerkesztő: TÖRÖK BÁLINT az EME tb. alelnök-főttkára.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: CLUJ, Strada Regelă 16. szám. Telefon 21-58. sz.	Szerkesztő: SEYFRIED FERENC az EME titkára.
--	--	--

Ne járjunk bekötött szemmel.

Mindnyájan láttunk bekötött szemű embert járni. Tapogatózva halad az uton. Nem tudja, hogy mi történik körülötte. Nincs tisztába a jelennel, a múltat sem ismeri s így a jövőre sem tud előre tervezni. Ilyen bekötött szemű emberhez hasonlít az a méhész, aki nem rendelkezik méhészeti megfigyelő állomással. Ugyanis igen sok esetben megtörténik, hogy egyes növények nagyszerűen virágznak, a méhek szorgalmasan szállják, de a hordás elmarad. Ilyenkor pontosan tájékoztat a mérleges kaptár. A Mikes tetőre vándorló méhészeket például nagy ráfizetéstől mentette meg a mérleges kaptár. Óriási epilóbium virágzás volt, csupán a homokos gyenge víztartó talajban nem mézelt. Egy hordástalan hét mulva az egész tanyát áthelyezték agyagos talaju vidékre és a méhek az őszi szükségleten kívül még felesleget is hordtak. Mérleges kaptár nélkül nem vették volna észre az eredménytelenséget.

A méhészeti megfigyelő-állomások felszerelése egy kaptár-mérlegből, maximum-minimum hőmérőből és esetleg egy csapadékmézőből áll.

A legrágább felszerelési tárgy a kaptármérleg, (Roth Gyula szatmári méhész társ mérleggyára k. b. 2000 leiert készíti), de egyben ez a megfigyelő-állomás lelke is. Csupán egy kaptárt mérlegre helyezve nem nyerünk biztos adatot, mivel a mérleges kaptár családja nem képviselheti az átlagot. Tanácsos tehát ezért olyan mérleget beszerezni, amely könnyen szállítható és a kaptárok alját is szerkesszük úgy, hogy

Az „ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ EGYESÜLET“ titkári hivatalának, valamint a „MÉHÉSZETI KÖZLÖNY“ szerkesztőségének és kiadóhivatalának címe november 1-től: CLUJ, STR. REGELA 16.

könnyen alája tölhassuk a mérleget. Így 10 naponként 6—1 kaptár súlyát is megmérhetjük.

A maximum-minimum hőmérő ára 350—400 lei. A esőmérőt pedig ingyen küldi meg a bukaresti meteorologia intézet mindazon tagunknak, aki vállalja a megfigyelési pontos beküldését az intézetnek. Aki maga akarja beszerezni az 950 lejért esőmérőt és hőmérőt hozathat az E. M. E. útján

A megfigyelő-állomások az észlelési adatokat havonta beküldik az E. M. E.-nek és a Méhészeti Közlönybe is leközzöljük. Így a többi méhésztársak is tudomást szereznek a különböző vidékek méhészeti helyzetéről.

Az öt éves munkaterv szerint minden megyében legalább egy megfigyelő állomás kell működjék. Méhésztársak! Valósítsuk meg tervünket és létesítsünk minél több megfigyelő-állomást.

Észlelési utmutatót és havi jelentőlapot készségesen küld az E. M. E. titkári hivatala mindazon tagjának, aki önzetlenül vállalkozik ezen nagyjelentőségű munkára. Az E. M. E. titkári hivatalának címe: Cluj, Str. Regala 16.

A méz értékesítése.

Az E. M. E. által rendezett méhészeti kongresszuson Seyfried Ferenc titkár barátunk beszélt a méz állami zárójeggyel való ellátásáról — röviden a méz márkázásáról és felszólított engem, hogy szóljak a kérdéshez hozzá. Készséggel vállalkoztam erre a feladatra, mert a magyar mézmárkázási törvény megfogalmazásától kezdve a teljes megvalósulásáig annak minden fázisában élénk részt vettem.

Miért fontos a méz márkázása?

Fontos ez elsősorban azért, mert ha méz-feleslegünk van azt elsősorban a külföldön iparkodunk elhelyezni. Ha külföldön állandó piacot akarunk teremteni, akkor két alapfeltételnek kell eleget tennünk, jó megbízható minőségű árut és versenyképes árat kell szolgáltatnunk.

A belföldi kereskedelemben a fogyasztó ismeri a kereskedőt — akihez bizalma van, hogy jó, hamisítalan árut kap, a kereskedő pedig ismeri legtöbbször a termelőt, akivel szemben ismét személyes tapasztalatok alapján áll fenn a bizalom az áruval szemben.

A külföldön ellenben ezek a közvetlen kapcsolatok nem léteznek s itt egyetlen bázisa a bizalomnak a termelő állampolgárainak több kevesebb szolidaritásába vetett hit, amit aztán egyes spekuláns elemek alaposan diskreditálhatnak.

Ha ellenben hivatalos állami kísérleti intézmények garanciát vállalnak a kiküldött minta és az áru azonosságáért, akkor már az állam a maga teljes hitével védi az áru külföldi jó hírét.

Az elérendő végcél tehát *külföldi* exportnál az *állami* márkázás.

Más kérdés, hogy a belföldön kötelezővé tegyük-e a méz *állami* márkázását. Ez olyan kérdés, amit a belföldi viszonyokat tökéletesen ismerők higgadt megfontolás után kell eldöntenek.

Magyarországon a külföldre exportált méz márkázása kötelező — a belföldön *fakultatív* — azaz aki akarja a befogyasztásra szánt mézét is *államilag márkáztathatja*, de az nem kötelző. Az ilyen méz értéke és értékesíthetősége természetesen lényegesen nagyobb a márkázatlan mézekénél.

Mit lehet és kell azonban tennünk addig, amíg a márkázási törvényből valóság lesz, vagy mi a teendő, ha ez valamilyen okból lehetetlen.

A Pécs—Baranyai Méhész Egylet ezt a kérdést összekötötte annak idején az *értékesítéssel*. Első kísérletünk az volt, hogy az egyesület csináltatott egy zárjegyet, amelyre ráírta, hogy a pécsi vegyikísérleti állomás által megvizsgált és jónak minősített mézet tartalmaz az üveg, vagy tartány. A vegyész lepecsételte a termelőnél a készletet, megvizsgálta a laboratóriumban a mézet és az egyesület a vizsgálat után elhelyezte az árura — amelyen ezenkívül a termelő nevét és címét is feltüntettük — a *zárjegyet*. Az ilyen módon „társadalmi” márkával ellátott méz hova-tovább igen nagy keresletnek örvendett s mind több és több tag kérte a vizsgálatot és a zárjegyet.

Most következett a második lépés. Egyesületünk megbizta egy értelmes és hozzáértő tagtársát a méz begyűjtésével és értékesítésével. A tagok beküldötték a mintát és megjelölték, mennyi rendelkezésre bocsájtandó készletük van. Ha a minőség megfelelt, azt beszállították a központi telepre, ott áttöltötték, ellátták az egyesületi márkával s a termelő mindjárt készpénzben megkapta az ellenértéket. Ehez természetesen bizonyos tőke kellett. A kiadásoknál szerepelt még némi beruházás az edények, szerszámok, mézesüvegek stb. céljára, valamint a mézkezelő tiszteletdíja.

A kezdőtőkét nálunk a Pécsi Takarékpénztár bocsátotta rendelkezésünkre, ami azonban $1\frac{1}{2}$ év alatt amortizálódott.

Itt 3 lehetőség van szerintem. Vagy bekapcsolódik ebbe az akcióba egy meglévő értékesítő szövetkezet, esetleg egy hitelszövetkezet, amely csak a tőkét adja, vagy az E. M. E. tagjai sorából maga alakít meg egy mézértékesítő szövetkezetet. Szerény véleményem szerint e legutóbbi lenne a járható út.

Ezt a pár gondolatot szánám én az akció elindításához. Ha bárkinek ezeken kívül valami felvilágosításra lenne szüksége, készséggel rendelkezésre állok minden méhésztestvérünknek!

1938. IX. 4.

Stitz János dr

A méz, mint gyógyszer és táplálék.

Írta és az E. M. E. VII. méhészeti kongresszusán előadta:
dr. Parádý Kálmán kolozsvári gyakorló orvos.

II.

Minek tulajdonítható a méz gyógyító ereje? Elsősorban a könnyű cukortartalmának, továbbá a növényi savaknak, nagy hatóerejű alkoholjainak, azonkívül a benne rejlő hormonoknak. A mézben levő vitaminok a virágokból, a hormonok pedig a méhekéből származnak. Ki tudja, milyen csodálatos életerő rejlik a mézben, az emberek ugyan mindig ismertek és értékelték, de valóban nagymérvű használatát majd csak a jövő század holdogabb emberei fogják élvezni.

Igen hatásos gyógyszer a méz a *heveny köszvény-rohamnál*. A köszvényes roham miatt az egyik ízület megduzzad és óriási fájdalmak keletkeznek az ízületben. Ilyenkor mézes borogatást alkalmazhatunk a gyuladt ízületre, s ez a borogatás valóban pompás megnyugtató hatással bír.

Érdekes, hogy a népgyógyászatban a *reumás betegségek* ellen már régóta alkalmazták a mézet, s a méhmerget. A méhesipés következtében csökkennek a reumás fájdalmak, sőt a beteg meggyógyulhat. Ujabban ezt a módszert bevezették maguk az orvosok is, s már készítenek oltásokat, injekciókat, amelyek *méhméreg-kivonatokat* tartalmaznak. Az egyik ilyen oltóanyag a forapin. Megfelelő módon és adagban alkalmazva, nagyon eredményes a csuzos, reumás betegségek kezelésében.

Mi tulajdonképpen a méz? Érdekes leírásokat találunk erről a régi könyvekben. Egy-kétszáz évvel ezelőtt nem tudtak semmit arról, hogy vitaminok is vannak a világon, s azokból egy kevés a mézben is található. Nem tudták, hogy *a méznek átlag 20% víztartalma van*, hogy a fennmaradó 80%-ból 75%, vagyis a *méznek háromnegyedrésze könnyen emészthető cukorfajtákból áll*. Azonkívül található a mézben még 5% rendes cukor, nyomokban almasav, hangyasav, finom növényi fehérjék, alkoholok és hormonok.

A régi könyvek kivétel nélkül megemlékeznek a méz hamisításáról. Ez a kérdés mindig időszerű volt. Manapság is sok szó esik erről.

Hamisítják a mézet cukorszörppel, zselatinnal, ásványi sók porával, liszttel és krumplicukorral. Olyan szemérmetlen módon hamisítják a mézet, hogy a gyógyszerkönyvek egész fejezetei kénytelenek foglalkozni a hamisított méz felismerésével.

A régi orvosok belső orvosságként is használták a mézet. „Kiváltképpen a véneknek, gyermekeknek és más hideg taknyos természetű embereknek.“ Továbbá: „Minden külső- és belső sebeknek megtisztítására és gyógyítására, köhögés, fulladozás és egyéb mejj-béli nyavalyák ellen hasznos orvosság.“

Egy másik írás szerint „a méz a gyomrot meglágyítja. Meleg vízben gyengén felolvasztva kalánkával gyakran vegyed,

forró nyavalyában árpa vízbe is elegyitheted. Ha a torkod fáj, csinálj mézből, meleg vízből és ecetből torokvizet. Ezt melegen napjában gyakran gargald a szádban. Mind a tüzességet, mind a dagadást enyhíti, s megoltja.“

Ötven évvel ezelőtt is pontosan ugyanazon utasításokat találjuk az orvosi könyvekben, mint évszázadokkal azelőtt, legfeljebb más szavakkal. „Akinél hurut, vagy egyéb baj miatt a

Részlet a háziipari és képzőművészeti kiállításról, a „Pitvar” szövetség festői színes csoportjával.

nyelés nehezen megy, főzzön fel egy kávéskanálnyi mézet negyed liter vízben. Minden énekesnek ez a legpompásabb és legedesebb öblögető vize. És ha le is csordul egy csepp, nincs mitől félni.“

„A tisztító és erősítő méz-szemviz eléggé ismert. Kávéskanálnyi mézet negyed liter vízben főzünk meg öt percig és a szemviz készen van.“

És ma is, számtalanszor elfeledve és megint mint új találmányt mutatva be, ott találjuk a mézet hatásos gyógyszereink között. A méznek nemcsak dicsőséges multja van, hanem reményes jövője is.

Nálunk kevésbé ismerik a *méhsört*, vagy *mézbort*. Ezt különösen Németországban készítik nagyobb mennyiségben. A mézet tizszerannyi vízzel keverve felforrallják, majd hordókban erjesztik. A kész méhsör nagyszerű tápszer és hűsítő. Betegek

és egészségesek egyaránt fogyaszthatják, mert ize kitünő. Alkoholtartalma ennek a jó itálnak alig van. Ezért ajánlatos volna, ha a mézbor használata nálunk is elterjedne a magasfoku pálinkák és nehéz borok helyett.

A méz, mint élelmiszer és tápszer igen értékes. 80%-os cukortartalma következtében a szervezetnek erőt ad. A méz a legkönnyebben emészthető élelmiszer, mert a mézcukor a testben rendkívül könnyen szívódik fel és alakul át. A mézcukor a szervezetben vízzé és szénsavvá bomlik. Minden egyes gramm mézcukor átalakulásakor 4 kalória szabadul fel. Egy kalória az a hőmennyiség, amely egy gramm vizet egy fokkal képes felmelegíteni. Miután 100 gramm mézben 80 gramm mézcukor van, ez a 80 gramm mézcukor a testben átalakulva, 320 kalóriát ad le.

Egy felnőtt embernek a napi szükséglete körülbelül 3000 kalória. Ha valaki semmi egyebet nem enne, mint egy kiló mézet naponta, abból meg tudna élni. Ha valaki kizárólag csak gyümölcsrel táplálkozna, akkor naponta 7—8 kilót kellene fogyasszon, hogy kalória szükségletét egyedül a gyümölcsből lássa el. A méz tehát egy süritett tápszer, amelyből kisebb mennyiség is elegendő az élet fenntartásához. Természetesen ezt nem szabad szószerint venni. Az embernek nemcsak cukortartalmu ételekre van szüksége. Fehérjéket és zsirokat is kell fogyasztunk. Fehérjeanyagok találhatóak a husban, tojásban, tejneműekben, dióban. Azonkívül szükségünk van egyes ásványi sókra, vitaminokra is, amelyeket a mézben nem találunk meg. Vitamindus fehérje- és zsirtartalmu ételekkel együtt fogyasztva, a méz legnagyobb kiegészítője lehet étrendünknek.

A nyerskoszt-fogyasztók étrendjében igen változatos módon szerepel a méz. Kedvenc ételük a *gyümölcsíz*, amelyet különleges recept szerint a következőképpen készítenek el: Egy evőkanál mézet fél citrom levével összekeverünk. Hozzáteszünk egy evőkanálnyi zabpelyhet, amelyet előzőleg félnapig puhítottunk fél deci vízben. Mindehhez hozzákeverünk egy deci reszelt almát, vagy más gyümölcs-reszeléket. Meghintjük egy evőkanálnyi reszelt dióval. Frissen tálaljuk. Ez a gyümölcsíz finom, frissítő, tápláló. Benne fehérjék, zsirok, cukrok és vitaminok helyes arányban találhatóak. Ez a gyümölcsíz az emésztést elősegíti, étvágyat csinál és hizlal.

Készítenek még *mézes gyümölcs-levet* is, mely igen jóízű, az emésztésre jótékony hatással van, megszünteti a székrekedést. Összetétele a következő: 10 gramm friss citromlé, 100 gr. friss almale, 100 gr. narancslé, 25 gr. sziuméz. Jól összekeverjük, azonnal tálaljuk. Az alma- és narancslé helyett tehetünk cseresznye-, barack-, szamóca-, vagy ribizke-levet.

Ha egy betegnek húsmentes kosztot írunk elő, étrendjébe fokozott mértékben kerülnek a gyümölcsök, főzelékek, tejneműek és a méz. Ezt kiegészíti a mézzel édesített gyógytea, hársfavirágtea, vagy rendes tea.

Igen jó tápláléka a szív izomzatának a méz. Ezért *szívete-*

gek, Basedowosok étrendjében a méz az egyik fő táplálék. Ha a beteg tulságosan édesnek találja a mézet, adhatjuk neki a fent leirt módon, gyümölcs-izek és gyümölcslevek elegyében. Nagyon szeretik a betegek a mézet savanyu almaszeletekre kenve fogyasztani. Jó ízű továbbá a citromlével savanyított méz. Gyomorbetegeknek is adjuk a mézet, mert rendkívül könnyen emészthető. Csupán az egyes fajta gyomorsav túltengésben szenvedő betegek gyomra nem tűri a mézben levő hangyasavat, mert az fokoz-

Az okleveles gazdák találkozója. Kép a résztvevőkről a Gazdasági Akadémia új épülete előtt.

hatja a gyomorsav képződését. Vesebajosoknak és májbetegeknek a méz egyik fontos kiegészítő tápszerük.

Konyhaművészetünkben számtalan kitűnő étel-recept tanuskodik a méz sokoldalú felhasználhatóságáról. Készítenek mézes pogácsákat, kalácsokat, mézes tésztákat, bonbonokat, a nyers méznek másféle módon való alkalmazása mellett.

A beteg és egészséges embernek tehát egyaránt alkalmas kiegészítő tápszere a méz.

Bizhatunk abban, hogy *a méhtenyésztés fokozott fellendülésével ez a korszak is el fog következni és akkor, amikor nemcsak kitűnő sebkezelő gyógyszer és betegek étrendjének kiegészítő tápszere, hanem a nagy tömegek állandó, hasznos élelmiszere lesz a méz.*

A **Méhészeti Közlöny** országrészünk Méhészeti Egyesületének hivatalos lapja. Az egyesület tagjai a tagsági illetmény fejében kapják. Célja a haladó méhészet körébe tartozó eszmék és új eljárások ismertetése. A tagtársak cikkeit, megfigyeléseit és közérdekű észrevételeit készségesen leközi. A lap terjedelme miatt fogjuk rövidre írásainkat és sorainkat vessük csak a papiros egyik oldalára.

Terjesszük lapunkat, mert ha a példányszámot megkétszerezhetjük, minden lapban több képet is közölhetünk. Kéri az Egyleti Tagok ezirányu támogatását a *Szerkesztőség*.

Megfigyelő állomások	A mérlegen álló kaptár	A kaptár súlyváltozása (10 naponként dekagramm)						Hőmérséklet C°						Csapadék mm	Napok száma				
		gyarapodás			csökvés			legn. gyobb			legkisebb				Tulnyomóan	szél-viharos	kitépülő	gyűjtő	
		1.	2.	3.	1.	2.	3.	1.	2.	3.	1.	2.	3.						derült
		1.	2.	3.	1.	2.	3.	1.	2.	3.	1.	2.	3.		derült	borult	szél-viharos	kitépülő	gyűjtő
Dés	Egyleti nagy	50	50	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	7	3	29	26
Felvinc	Álló 36×20 cm.	—	—	—	—	—	—	27	21	24	7	1	1	15	27	3	1	28	—
Kolozsvár	Egyleti nagy	—	—	—	—	—	—	24	24	20	8	5	3	20	22	8	6	30	—
Lukafalva	Orsz. 3 keretsoros	30	—	—	—	—	—	19	18	14	13	8	7	45	16	14	—	30	—
Pürkerec	—	—	—	—	—	—	—	26	21	20	8	1	3	—	18	12	1	12	—

SZEPTEMBER.

Dés, Szamos-megye. Megfigyelő: Borbély Lajos. A hónap elején a családok gyarapodtak, a végefelé a hordás gyengült. Mérleges kaptár súlya 51 kg.

Felvinc, Torda-m. Megfigyelő: Bognóczy József. A M. K.-ban közölt felhívásra jelentem, hogy tartalék anyát 120 lejért küldhetek. A mérleges kaptár súlya 77 kg.

Kolozsvár, Megfigyelő: Stief Ottó. Szeptember elején a fiasítást erősen korlátozták és a hó végén teljesen beszüntették.

Lukafalva, Maros-m. Megfigyelő: Péter Domokos. A családokat beteleltem. Mérleges kaptár súlya 40 kg.

Pürkerec, Brassó-m. Megfigyelő: Barkó András. A családokat bő készlettel beteleltem. A júniusi hordásból pergetéskor bőven hagytam mézet.

Szaporítsuk a megfigyelő állomások számát. A jelenlegi megfigyelő állomásaink Brassó, Kolozs, Maros, Szamos és Torda megyében működnek. Erdély többi vármegyéiben még hiányoznak. Méhésztársak! Mndnyájan tisztában vagyunk a méhészeti megfigyelő állomások jelentőségével. Romániában csak a magyar méhészek végeznek ilyen munkát.

Szaporítsuk ezért a megfigyelő állomások számát és létesítsünk minden megyében legalább egyet!

November és december a méhesben.

A téli nyugalom ideje. A természet már pihenőre tért. Kedves méheink is lassan rendezkednek be a téli nyugalomra. November első felében talán még lesz egy pár szép nap déli 10 C⁰-on felüli meleggel. — amikor méheink kirepülhetnek. Ez különösen fontos, mert a méhek késő ősszel sok virágot fogyasztottak és a hosszú tél előtt még alkalmuk van tisztulni.

Amikor a hőmérő higánya 10 C⁰ alá száll, méheink felhúzódnak a lépeken és 6—7 C⁰-os hőmérsékletnél már megalkotják a téli csomót. A méhcsomó közepében az anya tartózkodik fiatal méhektől körülvéve, míg a külső részét az öregebb méhek alkotják. Minél nagyobb a hideg annál szorosabban húzódnak össze a méhek.

Méheinket téli nyugalmukban meg kell óvjuk minden zavarástól, esőtől, hótól, a vihar által okozott ajtó- és ablakcsapdosástól, valamint az állatok zajától. Minden méhésznek tudnia kell, hogyan őrizheti meg legjobban méheinek a téli nyugalmát. A fogyasztás e hónapokban kb. 4.0—5.00 gramm.

A röppnyílásokat nyitva hagyjuk és csak annyira szűkítjük le, hogy egerek ne férközhessenek be. Legjobb a röppnyílást 7 mm. alacsonyra leszkükíteni, ekkor egér nem férhet be. *Felső röppnyílásnál, ahol már alkalmaztuk a „röppitvar” feltelesszük ennek a fedő- és előlapját, ezáltal megvédtük méheinket az egerek betolakodásától, (az előlap csak 7 mm. magas nyílást hagy meg) a hideg szél és hó behatolásától és a hideg téli napfény sem csalogathatja ki méheinket a biztos pusztulásba.* Előnye a „röppitvar”-nak, hogy mégis jól szellőződik a kaptár, a nedves párás elhasznált levegő lassankint kiszivároghat és méheinket meg kiméjük a nedvességtől és a lépek sem penészednek meg. (Várady Béla kaptárkészítő méhésztársunk Kolozsváron, kb. 50 Leiért szép kivitelű „röppitvar” szállít.)

Ájánlatos, különösen a vékonyfalu kaptárokat, jó meleg takaróval védeni a zord hideg elől. Ha jó melegen vannak betakarva a méhek kevesebb mézet fogyasztanak és könnyebben telelnek át.

A lépkészletet még egyszer jól átnézzük és vagy kénezzük, vagy pedig egy gyufaszállal kikaparjuk a moly álcáit.

A télen át tanulmányozzuk a méhészujságokat, szakkönyveket és dolgozzunk ki munkatervet az eljövendő méhészeti évre. *Miután csak az összes méhészek összefogása adhatja meg a méhésztársadalomnak azt az erőt, hogy érdekeit minden tekintetben hatásosan megvédje, igyekezzünk kitarató propaganda-munkával a környékbeli méhészeket a Erdélyrészi Méhész Egyesületbe toborozni, így nekik, de nekünk is segítünk.* Ha több tagunk lesz a Méhészeti Közlöny is bővebb lesz, több ábrával fog megjelenni.

Karácsonykor lepje meg magát minden méhész egy jó méhészeti szakkönyvvel, mert ezzel gyarapítja tudását és új munkára kap kedvet és büzdítést.

Az ez évi „havi teendő“-ket pedig azzal a nyugodt lelki ismerettel zárom le, hogy mindig a legjobb akaratral igyekeztem az erdélyi méhésztársadalomnak szolgálni és azok a kedve: méhésztársaim, akik tanácsaimat megszívtették, vagy előbb vagy később el is fogják érni a kívánt eredményt: *méhészetüknek fejlődését és jobb gazdaságosságát (rentabilitását)*. Ez őszinte szívvel kívánom mindnyájuknak

méhésztársai szeretettel.

Stitz János
az E. M. E. alelnöke.

Az egyleti nagy és kiskaptárak beteleléséről.

Irta: **Várady Béla**, műasztalos-méhész.

Több méhésztársam érdeklődött nálam a telelés módzatairól. A választ a *Méhészeti Közlöny* útján adom az alábbiakban:

1. A mézkamra leemelése után áthelyezzük a szita-szövetes rámat a költőterre. A ráma 8—10 réteg papirt teszünk és a papiroson a kijárónyílás felöli részen 2—3 lyukat szúrunk egy ceruzával. A mézkamrát visszahelyezzük üresen a fedéllel együtt. A papiron készített ceruzanagyságu lyukakon és a fedél 3 homloknyílásán a felhasznált levegő lassan elillan és így mindig bőséges friss levegőhöz jutnak a méhek. Előnye a száraz kaptár, penészmentes lépek, alacsony fogyasztás és biztos telelés.

2. A röplyukat teljes nagyságban meghagyjuk, de védjük a kártékony állatok elől. Továbbá ajánlom minden méhésztársamnak, hogy vonják be a kihuzható fenéklemest parafinolajjal. Ennek nagy előnye, hogy a méhek nem propoliszozzák be és a lemezt tartósabbá teszi. A levegő nedvességét sem szívja magába.

3. Teleléskor feljegyezzük, hogy hány kereten telettük be a családokat. Mivel mindkét egyleti kaptár hideg építményű a kihuzható fenékdeszkáról könnyen megállapíthatjuk a család mézkészletét és a telelő csomó helyzetét. A felbontott mézeslépek alatt ugyanis vékony törmelékcsíkot látunk és már korán tavasszal meggyöődödhünk a méz mennyiségéről. Ha ennek hiányát látjuk könnyen végezhetünk segítyetést a mézkamra levételével anélkül, hogy kibontanánk a költőteret. Egy kis nyíláson a a kaptárba épített etetőbe felülről meleg cukoroldatot, vagy mézet adagolunk mindaddig, amíg eljön az idő, hogy átvizsgálhatjuk a család okat.

Tisztesfűfélék.

Az ajakos virágú növények családjába tartozó gyomnövények az összes tisztesfűfélék. Kedvező időjárás és talajviszonyok esetén, nagy tömegekben jelennek meg, de különböző típusa jelen van minden vidéken. Méhészársaim védelmébe ajánlom, mivel kitünő mézelő.

Tarló tisztesfű (*Stachys annua*), vidékenkint aratás után, ha a tarló esőt kap, a tarló tisztesfű rohamosan ellepi a határt. Bokrosan fejlődik. Leveli lándzsaszerűek, gyengén mirigyes és csipkézettek. Örvösen álló virágainak a felső ajkai fehérek. Az alsó ajak halványsárga, 3 szürkésbarna porzóval. Egy nyári növény.

Hasznos v. mezei tisztesfű (*Stachys recta*), száraz termézetű gidres gödrös helyek, kaszálók, sáncpartok évelő növénye. Szárai bokrosak, megnyúltak. Hosszú lándzsás, kihegyezett, érdesen szőrös levelei honaljában, virágai örvösen jelennek meg, melynek felső ajaka fehér, alsó ajaka halványsárga, bíborvörös pontokkal. Gyógynövény.

Orvosi vagy pirosvirágú tisztesfű. (*Stachys off.*) Nem nő olyan magasra, mint fentebbi két rokona. Szárai gömbölyded bokorra fejlődik. Leveli tojásdad alaku, kihegyezett csipkés. Örvösen álló virágai világos pirosak. Virágészélei érdesen csipkésék, száraz állapotban szúrósak. Tarlókon, kultúrterületeken díszlik. Egynyári, gyógynövény.

Német tisztesfű (*Stachys germanica*). Bokrosan fejlődő, megnyúlt szárain, halványpiros virágai, sűrű örvökben állnak a levelek hónaljában. Levelaik lándzsaszerűek, hegyesek. Gyengén csipkézettek, bársonyosan szőrösek. Lekonyultan száron ülők. Szikár, száraz sáncpartokon, erdőszéleken, bokros legelőkön, kaszálókön tanyázik. Évelő.

Erdői tisztesfű (*Stachys silvestris*). Erdővágások, nedves tisztások, erdőszélek, patakpartok gyakori növénye, mely növény e helyeken nagy tömegekben szokott jelentkezni. Virágszirmai élénk pirosak, az alsó ajakon fehérsárga folttal. 4—5 virág képez egy örvet. Leveli szívvidomúan hegyes, csipkés. Szára elágazó magas. Évelő.

Mocsári tisztesfű (*Stachys palustris*). Kenderkefűhöz hasonló, de annál karcsúbb szárral és öblösebb virágkehellyel. Lándzsás, hegyes levelei fűrészesek. Virágai öblös helyhű, élénk pirosak. Nedves árkok, vizek, árterek és rétekben tanyázik. Egy töről több szárra bokrosodik. Évelő.

Hegyi vagy havasi tisztessű (*Stachys alpina*). Szívidomú tojásdad levelei kihegyezettek és csipkések. Melyek a szár felszén gyengén mirigyesek. Tömött piros, sokvirágból áll örvei, a száron távol állnak egymástól, melyeknek virágcsé zsei csipkések, szárazon szúrósak. Hegyvidéki erdők tisztásain erdővágásaiban, erdőszéleken tanyázik. Évelő.

Kerti tisztessű (*Stachys lanata*). Virágkertészetekben szé gelynövénynek tenyésztik. Ezüst szürke levelei hatásosak. Virá gai aprók, rózsaszínűek. Évelő

A fönt leírt tisztessűfélék bár a jó mézelők soraiba tartoz nak, mégsem egyenlő értékűek. Egvik-másik faj tenyész helye oly szűk határok közé szorult, hogy az tömegmehlegelít nem adhat.

Biró Pál.

Világhíradó.

Megszűnt a „Bienenvater“ című méhészlap. Ausztria Németországhoz való visszacsatolásával a nemzeti szociálista kormányzat az összes ausztriai méhészegyesületeket, így a Felsőausztriai Méhész Egyesületet is feloszlatta. Ezen intézkedéssel megszűnt az egyesület tulajdonában megjelenő „Bienenvater“ című méhészlap. Szomorú szívvel vesszünk búcsút a Méhészeti Közlönytél 17 évvel idősebb laptól és reméljük, hogy a helyette megjelenő „Donauland“ hasonló színvonalu lesz. A folyó évben a Bienenvater előfizetői a „Der oberösterreichische Imker“ című lapot kapják.

Svájci, amerikai és jugoszláviai tapasztalatok a berekesztett anya petézőképességéről. Általában azt tartják, hogy az anya petézőképességére káros, ha a petéző anyát huzamosabb időre berekesztik. Némelyek szerint a vásárolt, postán szállított anya

megsinyli az utat, mert a szállítá idején nem petézhettek. Ez a néze a Brünnich tapasztalata szerint nem helyes. A szállított anyá később kitűnően petézték. Egy szer Brünnich egy árva család jának kalitkában anyát adott be. Megfeledezett róla és elutazott. Hosszabb idő múlva, visszaérkezése után eszmélt rá tévedésére és bocsátotta szabadon az anyát. Az anya kifogástalanul petézett, a következő évben ez volt a legjobb családja. Mások tapasztalata is ezt bizonyítja. Amerikában a híres Root E. K. néhány anyát két hónapon át berekesztve tartott, de ennek káros hatása nem volt. Bélgrádban Milojevics négy hónapig tartott anyákat és kisérő méheket 22 x 10 x 7.5 cm. nagyságu kalitkákban, káros hatás nélkül. A meg nem pázrott anya berekesztése természetesen kockázatos, mert egy idő múlva pázró hajlamát elveszíti.

Minden haladni akaró méhésznek, az E. M. E.-ben van a helye.

Egyleti élet

Népes méhészeti tanfolyam volt Kolozsvárt.

Az Erdélyrészi Méhész Egyesület szeptember hó 5—15. napjain méhészeti tanfolyamot rendezett. A kiállítás napjain megnyitott őszi tanfolyamunkra a következő 32 hallgató jelentkezett: Ifj. Bekes Károly, Costin János, Kövendy István, Kónyi Józsefné, Halász Noime, páter Sebestyén Lajos, páter Jakab Lajos, páter Nagy Soléz, páter Cimbalmos Evenárist. dr. Székely Dezső, Nébb Sámuel, Asztalos Ferenc, Mihályi Olga, Orbán Ferenc, Szigethy Lajos, Mészáros János, Szigethy Piroska, Stief Ferencné, Hideg Erzsébet, Jung Jánosné, Szilágyi Erzsébet,

Kép az E. M. E. őszi méhészeti tanfolyamának résztvevőiről.

Eszenyei Béla, Auer Zonda Kolozsvárról, Gogomán Mária Désről, Wagner Janka Felvincről, Balog József Szilágysomlyóról, Szabó Márta Pacalról, Balázs Jánosné Gyergyóujfaluból, Román Győző Teluból, Lázár Dezső Sárközről és Szilágyi László Szamosfalváról.

A vizsgát Pohl Béla egyesületi elnök nyitotta meg és megjelentek azon Török Bálint tb. alelnök, főtitkár, Seyfried Ferenc szerkesztő-titkár, valamint az igazgató-választmány számos tagja. A hallgatók jól feleltek úgy az elméleti, mint a gyakorlati kérdésekre és bebizonyították ezzel is, hogy nagyszerű oktatást nyertek.

A tanfolyam előadója ez alkalommal is Stief Ottó egyesületi alelnök volt, aki a tőle megszokott, a méhészeti iránti szeretetből fakadó közvetlen modorával megnyerte a hallgatók szeretetét.

A vizsga után az E. M. E. igazgató-választmánya gyűlést tartott és megbeszéltek az egyesület időszerű ügyeit.

Tagdíjnyugtázás.

Az E. M. E. titkári hivatalához a következő összegek küldettek be.

1937. évre 100.— L. tagdíjat fizetett: K. F. Kolozsvár, K. F. N.-enyec K. J. Kööső, Ö. L. Érmihályfalva (1936—37), T. K. A. T.-szentlászló, W. S. K. Ghelintja, M. G. Szalonta,

1938. évre 100— L. tagdíjat fizetett: K. F. Kolozsvár, S. G. Maros szentimre, Sch. J. Avasfelsőfalu K. Ö. Dobra (500.—), K. F. N.-enyed, K. I. Kászonsfeltiz, M. F. Kolozsvár, Sz. D. Felsőcsernáton, dr. M. L.-né Kolozsvár Zs. J. Szászcsanád, K. I. Kööső, L. I. Nagyvarad, ifj. N. A. M.-valkó, K. J. Nyárszó, B. E. Zilah, I. I. Zervest, S. I. Ajton G. N. Nagyajta, T. I. Bács P. A. Gy.-ujfalu, dr. M. A. Dobric, B. S.-né M.-sziget, S. S.-né Felsővisó G. S. N.-halmágy, A. S., B. T. Kolozsvár, B. I. Dicsőszentmárton, F. E. Szent egyházasfalu P. V. Kolo svár, T. K. A. I.-szentlászló, B. D. Kide, A. G. Nagyenyed, D. B. Kolozsvár, Sz. L. Szamosfalva, K. I. Keresztvár, W. S. K. Gelence (200.—), P. D. A.-boldogfalva, M. G. Szalonta, ifj. Sz. S. Sz.-régen, J. T. Toplița, M. B. J. Chintău (300), T. Gy. Brașov (150), I. J. Gârciu M. J. Fersig, I. F. Deva (50), P. D. Tinca, F. S.-né Mercurea-Niraj T. E. Joseni, Ö. I. Chegea, D. B. Tusnad, Cs. I. Resița, F. I. Cârța (1939), T. I. Pestera-Boii, N. Gy. S. Panit, K. T. Beius. B. B. Imeni, Sz. L. Oradea, Sch. A. Vășad, Sz. I. Crasna, B. Gy. Baraolt, M. S. Teius, V. M. Sânpetru de câmpie, br. K. B.-né Cămarasul, Gy. M. Reghin, Cs. K. Zlatna, M. Gy. Tinca, K. A. és Gy. Hodos, G. G. Lupeni, T. S. Mercurea Niraj, N. E. Bățani Mari, M. M. Cadea, G. E. Barcani, B. A. Purcăreni, M. J. Zalha, W. O. Gheorgheni, Gy. E.-né Cugir, M. P. Ghindari, E. F. M. Tarlungeni, ifj. Sz. P., M. S. Zernesti, G. L.-né Toplița, B. F. Glăjărie, R. D. Calnic, K. A. Vadul lui Carol II., Háromszéki Kisállattenyésztők Köre Sft.-Gheorghe (200), F. A. Covasna (200), K. I. Baita (300), G. Z. Tusnad (200), S. G.-né Rupea (300), Ny. K. Tg.-Mureș (300), G. G. Hilib (300), G. J. Radna (200), K. A. Bod (200), dr. B. Zs. Păpăuți (200), R. B. Satu-Mare (205), K. T. Sieu, B. Gy. Vurpăr, K. J. Jamul-mare (200), dr. F. L. Baraolt (150), G. F. J. Săvădisla (200), F. B. Borla, Sz. D. Cluj, L. T. Lucăcești, B. B. Praid, W. K.-né Aiud, T. A. Brașov, P. J. Cornești, B. L. Lechința, W. J. Hunedoara, F. Gy. Tg.-Mureș, B. F.-né Dej, B. J. Tulghes (200), Magyar kör Cenadul mare, N. J. Valea lui Mihai, L. L. Izgar, K. A. Arad-gai, S. A. Cudjir, V. F. Sântimreu, P. J. Șard, Sz. K. Macea, D. M. I. G. Duca, O. J. Tarnavița, Gy. I. Cluj, Sz. K. K. Nagyszeben, H. B.-né M.-szakál, F. S. Komandó P. Gy., M.-vásárhely, L. T. Beszterce (500 —)

1939. évre 100 L.— tagdíjat fizetlek: K. I. Mehădia, K. I. Keresztvár, D. I. Sikkod, Z. I. Tordaszentlászló, H. I. Măraus, T. I. M.-fodorháza, H. P. Rajántó, P. I.-né Olosig V. Gy. Zăgon, H. B.-né M.-szakál, B. I. Sárkány, M. I. Komandó, B. A. Vasasszentgotthard, Sz. J. Magyaró, dr. F. K. Kolozsvár,

A vizsgálatra beküldött méhek csomagolása. Az Erdélyrészi Méhész Egyesület tagjai részére díjtalanul vizsgáltatja meg a beküldött betegséggyanus méheket. A vizsgálatot a bukaresti Nemzeti Állattenyésztési Intézet végzi és a következő szakszerű csomagolást írja elő:

Minden betegséggyanus családtól 30—50 darab méhet kell beküldeni. A méheket olyan vatta közé csomagoljuk, amelyet a következő oldatba mártottunk: 50 gr. szesz, 20 gr. ecet és 10 gr. glicerin. A csomagok az E. M. E. címére küldendők, ahonnan továbbítjuk azokat a fent nevezett intézethez.

Kérdés — Felelet.

Kérdés: Hol szerezhetek be most ősszel vagy jövő tavasszal egy pár méhanyát?

Miklóssy Gábor, Magyarigen.

Felelet: Tartalék méhanyával a következő tagtársaink rendelkeznek: 1. Gebefügi János Sávadisla, jud. Cluj. Eladó 8 drb., ára 100 lej. 2. Makránszky Béla, Carei. Eladó 25—30 drb., ára 50 lej. Kéri a pénz előzetes beküldését. A szállítási költségeket külön felszámítja. 3. Pataky György, Triteni de Sus, jud. Turda. Eladó 25 drb., ára 90 lej.

Kérdés: Több családom az

egyleti nagy kaptárban olyan erős, hogy a méhek nem férnek el a költőtérben. Már október van és a mézkamra keretei még tele vannak méhvel, nem tudom, vegyem-e ki a kereteket?

Schuller Miklós, Borskrakkó.

Felelet: A kereteket vegye ki nyugodtan a méztérből. Jó méhésznél, aki ősszel serkentette családjait, majd mindegyik ilyen erős, de az egyleti nagy kaptárban elegendő hely van a téli csomó alkotására. A fennhagyott méztér burkolás nélkül túl sok melegt von el.

Különfélek

Az E. M. E. új székhelye
Mint ismeretes, az Erdélyrészi Méhész Egylet titkári hivatala, valamint a Méhészeti Közlöny szerkesztősége és kiadóhivatala Kolozsvárt a Mureşan (v. Attila) utca 10. szám alatt volt az Erdélyi Gazdasági Egylet székházában. Az E. G. E. most új székházat vásárolt a Majális-utca 16 szám alatt és november 1-én el is költözött. Az E. M. E. szintén átköltözött és ezek szerint az új címe: Cluj, str. Regala 16. Erre a címre kérjük mindennemű megkeresést küldeni.

Özv. Kremnitzkyné sz. Fröhlich Ilona: Házi mézestészták és méhtermékek feldolgozása című füzeté bővített kiadásban kapható lapunk kiadóhivatalánál magyar, német és román nyelven. A magyar kiadvány ára 15 lej, román és német 30 lej darabonként. Portó díja: 1 lej, ajánlvaküldve 11 lej.

Valló—Török: A méhtenyésztés vezérfonala című méhészeti szakkönyv megrendelhető az EME titkári hivatala útján, 30 lej beküldése ellenében. Portódíj 13 lej.

Az E. M. E. által megállapított kis és nagy kaptár műhelyrajza — a kaptár természetes nagyságában — darabonként 50—50 Leiert megrendelhető az egyesületnél az összeg beküldése mellett.

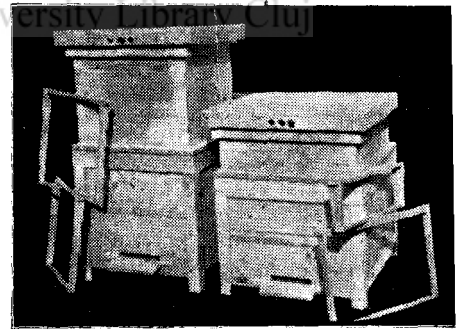
**Minden tag
szerezzen egy új tagot
az E. M. E.-nek**

kaptárkészítő üzeme Cluj,
Str. Reg. 83. Inf. Nr. 4.

Fiókraktár: Vésárhelyi Albert méhész
Aiud, Str. Mărășești 2.

Raktáron tartom az **Egyleti nagy**
és Egyleti kis kaptárokat

Egyleti kis   Egyleti nagy

Megrendelésre vasúton is szállítom. Készíték rendelés után bármilyen más kaptárokat is. — Ugy a kis Egyleti, mint a nagy ára **(600)** lei teljesen felszerelve. — Gépen csapszott vályus keret drb.-kénti nagyság szerint 3—4 lei.

Keretléc 100 folyó m:
10 mm. vastag 150 lei.
8 mm. vastag 130 lei.
6 mm. vastag 110 lei.
Kérdésre válaszbélyeg ellenében felelek.
Nagyobb megrendelés esetén külön árajánlattal szolgálok.

Gyár mányaink többizben aranyéremmel lettek kitüntetve!